

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput XXXI. Idem Vesprinen. (a) Episcopo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

pat; quia tunc etiam si didicisset ab aliis, qui denuntiationis tempore siluerunt, claudi non deberet eidem aditus accusationis: quoniam et si ab impetitione huiusmodi culpa de silentio tali contracta illo excluderet, iste tamen amoveri nequiret, cum culpabilis non existat. Utrum autem si accusatore idoneo comparente, per tres, vel quatuor testes inter jam conjunctos parentela probetur, per depositiones eorundem posteriorum testium derogetur fidei sex, vel duodecim propinquorum, qui antiquiores tempore, ac praestantiores meritis ante contractum matrimonium in contrarium iuraverunt; distinguendo personas, & gradus, à quibus directe ij, de quorum agitur copula; descendunt; an primi posterioribus praeferantur, non immerito quæri possit? Quamquam ad aliud, & ob aliud iuraverint illi, quam isti; si tamen in secundo iudicio priores personarum jurata deponerent illa eadem, quæ primò dixerunt, absque dubio eorum testimonia praevalerent, nec eo possent prae textu repelli, quòd partes testificata didicerint, cum talis exceptio locum non habeat in hoc casu. Datum Later. iv. Kalend. Novemb. P. N. anno xv.

NOTÆ.

1. (a) **E** Idem.] Id est Belvacensi Episcopo, ut legitur in quarta collectione, sub hoc titulo, cap. 2. & in cap. cum in tua 24. de rebus, cap. cum in tua 27. de spons. & in epistolis Innocentii III. editis à Boschetto lib. 3. regestr. 15. epist. 182. ex quo regestro literam huius textus restituo.

COMMENTARIUM.

1. **I**N his duabus decisionibus agitur de prescriptione decimarum in aliena parochia, & docetur eam non extendi ad novalia: quod etiam docetur in cap. 3. in 5. collect. ubi honorius III. ita scribit. [Ex parte tua fuit propositum coram nobis, quod in parochia Ecclesie tue veteres percipis decimas integraliter, per hoc credens quod ad te debeant in eadem parochia novalium etiam decimæ pertinere: sed venerabilis f. n. Episcopus Novar.

hujusmodi novalium decimas R. Canonico Novar. quasi hoc portuerit de consuetudine, quæ dicenda esset verius corruptela, concessit; pro quo quidem ad quosdam ipsè iudices nostras literas impetravit, qui contra te iniquam diffinitivam sententiam protulerunt, à qua tu ad nos vocem appellationis emittens, aliis obtinisti negotium delegari. A nobis ergo humiliter postulasti, ut de indulgentia nostra in parochia Ecclesie tue, in qua veteres decimas percipis, haberes etiam percipiendi decimas de novalibus facultatem. Cum ergo perceptio decimarum ad parochiales Ecclesias de jure communi pertineat, per quod decimæ novalium, quæ fuerint in parochiis earundem, ad ipsas spectare noscuntur: tibi, & Ecclesie tue prædictorum novalium decimas indulgemus, ita quod ex hoc eidem Canonico quoad vixerit, si eum contra te obtinere contigerit, præjudicium nullum fiat; post ejus tamen decessum prædictæ decimæ ad tuam Ecclesiam devolvantur.]

CAPUT XXXI.

Idem Vesprimen. (a) Episcopo.

DUdum adversus fratres (b) Hierosolym. Hospitalis sancti Stephani Alban. te proponente in nostra presentia quaestionem, quòd ipsi decimas de laboribus rusticorum (c) suorum Vesprimen. Ecclesie debitas non permitterent tibi solvi, eosdem citavimus, præfigentes eisterminum Concilium generale, quo cum instrumentis, & rationibus suis nostro se conspectui præsentarent, tibi respondere parati, Comparentibus igitur te, ac ipsis statuto termino coram nobis, dil. fil. nost. G. tit. S. Martini Presbyt. Card. tibi, & ipsis concedimus auditorem, coram quo decimas omnium terrarum, quæ per rusticos Hospitalis in Vesprimen. dicec. excoluntur, & de Cyrogan. & de nova Curia Ecclesias, quæ per Hospitalarios detinentur, easdem tanquam ad te spectantes, intentione tua de jure (d) communi fundata petisti. Prior autem Hospitalis ejusdem in prædictis decimis, & Ecclesiis prescriptionem allegans, proposuit se tibi non teneri super his aliquatenus respondere: quod cum per auditorem eundem ad nostram audientiam pervenisset, mandavimus quòd idem Prior prescriptionis (e) titulum, quem allegarat, probaret. Qui tandem post deliberationem præhabitam coram ven. fr. n. Alban. Episcopo, qui post recessum memorati Cardin. de causa cognovit, in clytæ recordationis G. Regis, ac E. matris ipsius Regine Ungarie concessionem allegavit, qui Ecclesiam sancti Stephani, ad quam tunc temporis, sicut asseruit, Ecclesie memoratæ spectabant, cum decimis, & pertinentiis suis concesserunt, ac in perpetuam elemosynam Hospitali donationis titulo assignarunt: confirmationis bon. mem. Clementis Papæ præd. n. transcriptum exhibens,

per quod probare volebat, concessionem prædictam plenum habere vigorem; & asserens nihilominus, ipsam à fel. rec. Lucio Papa prædecessore nostro postmodum confirmatam. Cæterum ex parte tua fuit propositum ex adverso, quod decimis, & in Ecclesiis à Rege, & Regina donatis, præscriptionem non poterat opponere pars adversa, quæ nec à donatione ipsorum initium habere poterat, nec à confirmatione præfata tantum tempus effluxit, quod posset præscriptio consummari: & sic donationis Regis, ac Reginae allegatus titulus nullus erat, cum sacrilegii crimen incurrat secundum canonicas sanctiones, qui Ecclesias, vel Ecclesiasticum aliquod beneficium de manu reciperet (f) laicali. Unde si contingat laicum in donatione Ecclesie talibus verbis uti: Do tibi Ecclesiam talem; nihil aliud concedere intelligitur, nisi jus patronatus tantum, quod habet in ipsa, prout (g) constitutione à nobis edita continetur expressè. Contra confirmationem autem fuit hoc modo responsum, quod cum confusè ipsa Ecclesia sancti Stephani cum omnibus decimis, & Ecclesiis, & aliis, quæ ad eam pertinent, confirmetur; jus Episcopale non tollitur, cum de illo non exprimeretur ibidem, sed tantum debita decimarum portio intra parochiam Ecclesie sancti Stephani collatarum secundum terræ consuetudinem, eisdem Hospitalariis reservetur: præsertim cum petita à te decima in parochia sancti Stephani non consistant, quod de plano confessum est pars adversa. Econtra verò fuit à parte altera replicatum, quod cum spatio xxx. annorum tacueris, juri tuo tacite renuntiasse videris. Sed & hoc pars tua visa est repellere, allegando, quod xxx. annorum taciturnitas non jure communi, sed in (h) privilegii noscitur obtinere; unde jure communi, quod habet Episcopus in decimis, vel in Ecclesiis suæ dioc. non nisi xl. annorum (i) taciturnitate privatur. Nos igitur his, & aliis, quæ hinc inde fuerunt proposita, plenius intellectis, cum donatores prædicti conferre non potuerint aliis, quæ ipsi de jure non poterant possidere, & ex confessione partis adversæ liquidò nobis constet, petitas decimas, & Ecclesias intra parochiam sancti Stephani non concludi, etiam si prædicta donatio teneat, quod per confirmationem prædicti Clementis super Ecclesia sancti Stephani, Hospitali cum decimis, & aliis ad se pertinentibus factam, etiam si authenticum appareret, Episcopali juri nullatenus derogetur, de f. n. con. auctoritate Apost. sententialiter prohibemus, ne fratres Hospitalis præsumant ulterius præpedire, quo minus decimas percipias memoratas, & pacificè possideas in futurum.

NOTÆ.

- (a) *Vesprim.*] Ita legitur in quarta collectione, sub hoc tit. cap. 1. quæ diocesis est in Ungaria, sub Archiepiscopo Strigoniensi, ut notavi in cap. exposuisti, de præbendis.
- (b) *Hierosolym.*] De his Hospitalariis jam nonnulla notavi alibi.
- (c) *Decimas rusticorum.*] Quas etiam privilegiati, & exempti persolvunt, ut supra probavi in cap. 2.
- (d) *De jure communi.*] Porbat Rota apud Penam tom. 1. decis. 560. & plura adducit Solorza-

nus tom. 2. de jure Indiarum lib. 1. cap. 21. num. 21.

(e) *Titulum.*] Quia præscriptio non erat immortalis, aliàs necessarium non esset docere de titulo, cap. 2. de præscrip. lib. 6. plura de titulo necessario ad præscriptionem adduxi in cap. si diligenti, de præscrip.

(f) *Laicali.*] Latè probavi in cap. Messana, de elect.

(g) *Constitutione.*] Cap. pastoralis, de donat.

(h) *Privilegiis.*] Cap. si de terra, de privi.

(i) *Quadragesima annorum.*] Juxta adducta supra in cap. cum contingat.

CAPUT XXXII.

Idem in Concilio (a) generali.

IN aliquibus regionibus quædam permixtæ sunt gentes, quæ secundum suos ritus decimas de more non solvunt, quamvis censeantur nomine christiano. His nonnulli domini prædiorum ei tribuunt excolenda, ut decimis defraudantes Ecclesias majores, inde redditus assequantur. Volentes igitur super indemnitatibus his Ecclesiarum providere, statuimus, ut ipsi deinde talibus personis, & taliter sua prædia excolenda committant, quod absque contradictione Ecclesiis decimas cum integritate persolvant, & ad id, si necesse fuerit, per cens. ecclæs. compellantur.

NOTÆ